

li z celého světa, aby v Košicích volili a oslavili svého krále. A já jsem to viděl.

Vykládal jsem, Kryšta klečel uprostřed hraček, ten zelený organýtyn se mu svezl a odkryl celou spáleninu podobnou kulovému blesku.

Zapálil jsem prskavku, která do kulové plochy rozprskávala zsinale ji-skříčky, prskavku, která syčela, jako když se smaží řízky.

Skrz zdi bylo slyšet rádio.

Sbor dětí zpíval: „Narodil se Kristus Pán, veselme se...“

„Bůh zomrel,“ řekla babička a slzy jí polily vráščitá prsa.

Pak tiše plakala.

A já, bývalý obchodní cestující, jsem pochopil.

Pod dojmem té chvíle jsem se naklonil a pohladil Kryštu po popálené tváři a vyhořelých vlasech a on zvedl oči a usmál se. Pak se rozesmál, posadil se na paty a smál se šťastně, jak zvoneček, kterým se svolávají děti k rozžatému vánočnímu stromčku.

(Pábitel)

vysvětlení:

hakličky = kličky

organýtyn = řídká látka s plátňovou vazbou

šibřinky = masopustní maškarní zábava

magacín = sklad

PRÁCE S TEXTEM:

1. Vyhledej v textu přirovnání a pokus se je vysvětlit.
2. Vyhledej v textu synonyma, jež použil autor.
(Úkol č. 1 a 2 zpracuj doma.)
3. Vymysli k povídce vlastní název.
4. Přečti ty části textu, v ních převládá postup popisný.
5. Jaký pocit v tobě vyvolává závěr povídky?

Tajný deník Adriana Molea

Sue Townsendová

Adrianu Moleovi, jímž cloumá puberta, táhne na čtrnáctý rok. Trampoty se spolužáky, učiteli i rodiči zaznamenává do svého deníku.

Čtvrtek, 1. ledna

SVÁTEK V ANGLII, IRSKU, SKOTSKU A WALESU

Moje novoroční předsevzetí:

- /1/ Budu pomáhat slepcům přes ulici.
- /2/ Budu si věšet kalhoty na ramínko.
- /3/ Gramofonové desky budu ukládat do obalů.
- /4/ Nezačnu kouřit.

/5/ Přestanu si mačkat uhry.

/6/ Budu hodný na psa.

/7/ Budu pomáhat chudým a nevědomým.

/8/ Po tom, co jsem dneska v noci slyšel zezdola ty nechutné zvuky, přísahám, že nikdy nebudu pít alkohol.

Při včerejší oslavě otec opil psa griotkou. Jestli se o tom dozví někdo ze Spolku pro ochranu zvířat, nechají otce možná zavřít. Uplynulo už osm dní od Štědrého dne, ale matka na sobě ještě ani jednou neměla zelenou lurexovou zástěru, co jsem jí koupil k Vánocům. Příští rok dostane pěnu do koupele.

To už je můj osud, že mám zas uhra na bradě, zrovna na Nový rok.

Pátek, 2. ledna

SVÁTEK VE SKOTSKU, ÚPLNĚK

Dneska mi bylo mizerně. Může za to matka, protože si ve dvě v noci zpívala na schodech. To už je můj osud, že mám takovou matku. Je tu jistá naděje, že se z mých rodičů stanou alkoholici, a tak bych se příští rok mohl dostat do dětského domova.

Pes už se otcí pomstil. Vyskočil, shodil mu model lodi a potom, s nohama omotanýma lanovím, utekl do zahrady. Otec bez přestání a po-řád dokolečka opakoval: "Tříměsíční práce v tahu."

Uher na bradě se zvětšuje. Může za to matka, protože neví nic o vitamínech.

Neděle, 4. ledna

DRUHÁ PO VÁNOCÍCH

Otec má chřipku. Nepřekvapuje mě to, při stravě, kterou dostáváme. Matka šla v dešti ven, aby mu koupila sirup s vitamínem C, ale já jsem jí řekl, jak to je: "Teď už je příliš pozdě." Zázrak, že ještě nemáme kurděje. Matka tvrdí, že mi na bradě nic nevidí, ale říká to jen proto, že má kvůli naší stravě pocitu viny.

Pes utekl, protože matka nezavřela branku. Zlomil jsem přenosku u gramofonu. Nikdo to ještě neví a při trošce štěstí bude otec ještě nemocný dlouho. On jediný ho mimo mě používá. Po zástěře ani stopy.

Úterý, 6. ledna

SVÁTEK TŘÍ KRÁLŮ, MĚSÍC V NOVU

Pes má průsvih!

Shodil z kola člověka, co odečítá plyn a elektřinu, a rozházel mu všechny zápisy. Počítám, že teď všichni skončíme u soudu. Policista,

co ho přivedl, řekl, že si na psa musíme dávat větší pozor, a zeptal se, jak dlouho už je chromý. Matka řekla, že není chromý, a prohlédla mu packy. V levé přední měl zapíchnutého plastického piráta z otcovy lodi.

Pes měl radost, že mu matka piráta vyndala, a se zablácenýma pac-kama skočil policistovi na uniformu. Matka přinesla z kuchyně hadr na nádobí, ale na tom byl jahodový džem od nože, který jsem do něho utřel, takže uniforma vypadala ještě hůř než předtím. Policista potom odešel. Určitě nadával. Mohl bych ho za to udat.

Čtvrtek, 8. ledna

Teď má chřipku matka. Znamená to, že se musím starat o oba. To už je můj osud!

Celý den jsem běhal nahoru a dolů po schodech. Uvařil jsem jim pořádnou večeři: Dvě volská oka s fazolemi a krupicovou kaši z konzervy. (Dobře, že jsem si vzal tu zelenou lurexovou zástěru, protože vajíčka na pánvi prskala a měl jsem je všude po sobě.) Málem jsem vypěnil, když jsem viděl, že se vůbec ničeho nedotkli. Tak zle jim být nemůže. Odnesl jsem to psovi do kůlny.

Pátek, 9. ledna

Celou noc kašlali, jeden přes druhého. Člověk by si myslel, že na mě po tak perném dnu budou brát trochu ohled.

Sobota, 10. ledna

Dopoledne: Teď je nemocný pes! Pořád zvrací, takže musel přijít veterinář. Otec mi řekl, abych doktorovi nevykládal, že byl pes dva dny zavřený v kůlně na uhlí.

Přešel jsem si uher náplastí, aby se mi tam nedostaly bacily ze psa. Veterinář si psa odvedl. Říká, že má asi zauzlení střev a bude potřebovat operaci.

Pan Lucas odvedle přišel navštívit matku a otce, kteří jsou ještě pořád v posteli. Přišel jim popřát, aby se brzo uzdravili, a matce přinesl květiny. Matka seděla v posteli v noční košili. Mluvila s panem Lucasem protivným hlasem. Otec dělal, že je ospalý.

Dopoledne: Šel jsem se podívat, jak je psovi. Je už po operaci. Veterinář mi ukázal igelitový sáček se spoustou eklhaft věcí. Byl v něm kus uhlí, kus smrčku z vánočního dortu a piráti z otcovy lodi. Jeden z pirátů se oháněl šavlí, což muselo psa hrozně bolet. Pes už vypadá mnohem líp. Za dva dny ho pustí domů. Ach jo. Když jsem přišel do-

mů, otec se zrovna po telefonu hádal s babičkou kvůli těm prázdným lahvím v popelnici.

Pan Lucas byl nahoře v ložnici a bavil se s matkou. Když odešel, otec šel nahoru a pohádal se s matkou. Ta se rozbřečela. Otec má špatnou náladu. To znamená, že už je mu líp. Udělal jsem matce čaj, i když si o něj neřekla. To ji také rozbřečelo. Některé lidi prostě nepotěšíte!

Uher je tam pořád.

Úterý, 13. ledna

Otec už šel do práce. Sláva! Nevím, jak ho může matka snést.

Pan Lucas se dneska ráno přišel zeptat, jestli matka nepotřebuje pomoci s něčím v domě. Je moc hodný. Paní Lucasová vedle myla zvenku okna. Žebřík nevypadal zrovna bezpečně. Napsal jsem Malcolmů Muggeridgeovi do BBC, aby mi poradil, co mám dělat, když jsem intelektuál. Doufám, že mi brzy odepíše, protože už toho začínám mít dost, být osamělým intelektuálem. Napsal jsem báseň a trvalo mi to jen dvě minuty. Dokonce i slavným básníkům to trvá dýl. Jmenuje se VODOVODNÍ KOHOUTEK, ale ve skutečnosti není o kohoutku. Je hrozně hlubokomyslná a je o životě a takových věcech.

Adrian Mole:

VODOVODNÍ KOHOUTEK

Kohoutek kape a nenechá mě spát,
Jezero bude tam ráno akorát.
Pro vadné těsnění zničí se koberec,
Na nový otec se bude dřít jak blbec.
Když odchází do práce, zavírat měl by vodu.
Tati, vyměň těsnění a zaraž tu škodu!

Ukázal jsem báseň matce, ale ta se smála. Není moc bystrá. Ještě pořád mi nevyprala trenýrky na tělocvik a zítra jdu do školy. Vůbec není jako matky v televizi.

Neděle, 15. března

DRUHÁ NEDELE POSTNÍ

Doma je úplný klid. Otec sedí v pokoji pro hosty a kouří, matka sedí v ložnici a kouří. Skoro nejedí.

Matce už třikrát volal pan Lucas. Vždycky mu řekne jenom: „Ještě ne, je moc brzo.“ Pan Lucas možná chce, aby s ním šla do hospody a přestala myslet na svoje starosti.

Otec si vzal k sobě do pokoje gramofon. Pouští si Jima Reevease a zírá z okna. Přinesl jsem mu čaj a on řekl přidušeným hlasem: „Díky, synku.“

Když jsem donesl čaj matce, zrovna si prohlížela staré dopisy psané otcovou rukou. Řekla: „Adriane, co ty si o nás musíš myslet?“ Řekl jsem, že vedoucí klubu mládeže Rick Lemon si myslí, že rozvody má na svědomí společnost. Matka řekla: „Zatracená společnost.“

Vypral a vyžehlil jsem si školní uniformu, abych ji měl na zítřek v pořádku. Domácí práce se mi docela začínají dařit.

Moje vyrážka je tak úděsná, že se o ní neodvážuji psát. Ve škole budu terčem posměchu.

Čtu MUŽE SE ŽELEZNOU MASKOU. Vím přesně, jak se cítil.

(Tajný deník Adriana Molea. Z angličtiny přeložila Helena Císařová)

vysvětlení:

Sue Townsendová [sju taunsendová]

Adrian Mole [adrijen moul]

BBC [bíbísi] = anglická rozhlasová stanice

Malcolm Muggeridge [melkolm mageridž]

Jim Reeves [džim rívs]

Červenec má oslí uši

Iva Procházková

Prožít prázdniny s oslíkem je snem spousty dětí. Jedenáctiletému Dušanovi se tohle přání splní v podobě nenadálého dědictví po dědečkovi. Mohly to být báječné dva měsíce zábavy a dobrodružství, kdyby se tvrdohlavý Ámos neuvedl tím, že zlikvidoval mamčinu květinovou zahrádku. Ještě, že na prázdniny přijíždí Johanka, která má spoustu dobrých nápadů.

Johanka už nemůže. Píchá ji pod žebry, lapá po dechu, bosá chodidla má rozedřená od kamení. Tráva, nebe i stromy jí skáčou před očima jako porouchaná televizní obrazovka. Nic nevnímá, uvědomuje si jen své vlastní srdce. Ohromné a splašené jí buší v hlavě, v krku i v konečcích prstů. Zatne pěsti. Trochu se tím vzchopí, ale řezavá bolest v boku nepřestává. Jako by jí kdosi v běhu operoval slepé střevo. Vzhledne. Ámosův zadek je čím dál menší. Poskakuje a natřásá se, zadní kopyta vyhazují hrudky měkké hlíny.

„Stůj!“ zavolá. „Ámosi!“

Hlas má vyčerpáním slabý, sama se neslyší – podobně jako v některých snech, kde se snaží křičet, a místo toho jen němě otvírá ústa.

Najednou se prudce zastaví. Ámos stojí kousek před ní, na břehu potoka. Sklání dlouhý krk nad hladinu a pije. Klidně, nevzrušeně, jako by nikdy nic jiného nedělal. Johanka posledním zbytkem sil zvedne smyčku, která se mu válí u nohou, navlékne si ji na zápěstí a žuchne do trávy. Vzápětí se někam propadne. Nic nevidí, nic neslyší, jen ve žlábk pod jazykem cítí lepkavou žízeň.

„Celkem ti to běhá!“

Otevře oči. Dušan stojí nad ní, prudce oddychuje, vlasy má potem přilepené ke spánkům. Johanka se zvedne a podá mu šňůru.

„Dá se to pít?“ mávne rukou k potoku. „Nedostanu tyfus?“

Na odpověď nečeká. Vklouzne bosýma nohama do proudu a nabeře vodu dlaněmi. Pije dlouho a lačně. Nakonec ponoří ruce až k ramenům a postříká si obličej. V tom okamžiku se jí všechno vrátí. Vyškřebe se na břeh a obejde osla kolem dokola.

„O něco jsme se vsadili,“ řekne, položí zvířeti obě dlaně na hřbet a zkusmo se vzepře. Ámos se nepohne. Dodá jí tím odvahy. „Pomůžeš mi?“

„Neblázni, já to řek jen tak!“

„Jen tak?“

„Z legrace.“

„Ty jsi na něm nikdy neseděl?“

„Milionkrát!“

Svou odpovědí Johanku jen utvrdí v jejím rozhodnutí.

„Až vyskočím, podrž mě!“

Chvilí přehmatává, hledá vhodnou polohu pro ruce. Pak se nadechne. „Ted!“

Povyskočí a ucítí v pase nesmělý dotyk Dušanových paží. Drží ji zlehka, hned zase dopadne na zem.

„Pořádne!“ křikne na něho. „Chyť mě níž!“

„Kde níž?“

Johanka se otočí a uvidí, že Dušan má tvář červenou studem. Zmate ji to.

„No... tady,“ nejistě ukáže na své útlé chlapecké boky. „Nebo jsem moc těžká?“

„Vůbec ne,“ zamumlá chlapec. „Tak dělej!“

Johanka znovu vyskočí. Kolem boků se jí sevrou jeho ruce a pevně ji drží. Napne všechny síly a sune se centimetr po centimetru výš a výš. Veškerou energii přitom soustředí do paží. Pak naráz, v jediném okamžiku, překoná kritický bod a všechno jde lehce. Chytí do prstů hřívu, opře se břichem o oslí hřbet a pohlédne dolů.

„Puť!“

Sotva ji pustí, přehoupne pravou nohu přes Ámosův široký zadek a napřímí se. Sedí! Zvíře zvedne hlavu; Johanka zahlédne lesk jeho oka. Popadne ji strach.